

JOENSUUN KAUPUNGIN KOTOUTTAMISOHJELMA 2018-2021				
KESTÄVÄ KAUPUNKI JA TALOUS				
Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021	Seuranta
Ennakoidaan ja huomioidaan maakuntauudistuksen ja uuden kotoutumislain mukana tuomia toimintaympäristön muutoksia.	Osallistutaan aktiivisesti valtakunnalliseen ja maakunnalliseen kotouttamista koskevaan palvelumuotoiluun. Valtion, kaupungin ja muiden julkishallinnollisten toimijoiden sekä palveluntuottajien strateginen yhteistyö on tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta samansuuntainen. Keskeisiä yhteistyökumppaneita TE-toimisto, Migri, Siun sote, yksityiset palveluntuottajayritykset, vastaanottokeskukset, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, KELA sekä Pohjois-Karjalan maahanmuuttoasiaintoimikunta.	Käydään toimintaympäristön muutokseen liittyviä rajapintakeskusteluja.	Toimintamalli sopeutettu tapahtuneisiin muutoksiin. Kotoutumista edistävät palvelupolut ovat asiakaslähtöiset, selkeät, tarpeenmukaiset ja vaikuttavat. Eri toimijoiden yhteistyö ja kumppanuudet kotoutumista edistäviin toimiin ovat selkiytyneet.	Maakuntauudistus ei toteutunut eikä kotoutumislakia ole merkittävästi uudistettu 13.10.2020 mennessä. TEM:in selonteko kotouttamisen uudistamistarpeesta käynnissä, lausuntokierros tulossa marras/joulukuussa 2020 ja tulokset eduskuntaan helmikuussa 2021. Joensuun kaupunki on osallistunut aktiivisesti valtakunnalliseen kotouttamistyön kehittämiseen eri asiantuntijaverkoston kautta. Ilomantsin, Kontiolahden, Outokummun ja Liperin kanssa Joensuun seudun kotouttamistyön keskus -hanke käynnissä 1.9.2020-31.8.2021 liittyen yhteisiin maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluihin. Joensuu osallistuu myös kuntakokeiluun ja sen kautta kehitetään palveluita työttömille maahanmuuttajille.
Vastuullinen taloudenpito.	Vuosittainen talousarvio on tasapainossa. Kehittämistä varten haetaan ulkopuolisia hankerahoituksia.	Talousarviossa pysytään. Siltoja rakentamassa -hanke päättyi lokakuussa 2018.	Talousarviossa pysytään. Yksi toimiva hanke tai yhteistyöprojekti käynnissä.	Talousarviossa on pysytty 2018 ja 2019. Become Karelian! -hanke valmisteltiin yhdessä Business Joensuun ja Maakuntaliiton kanssa 2019 vuoden aikana ja hanke on käynnissä 1.4.2020 – 31.3.2022. Joensuun seudun kotouttamistyön keskus -hanke käynnissä 1.9.2020-31.8.2021

Etsitään monitoimijaisesti yli sektorirajojen innovatiivisia ja vaikuttavia ratkaisuja ostopalvelu- ja yhteistyösopimusten merkeissä. Painotetaan määrällisten palveluiden ostojen sijaan hyvän lopputuloksen hankintaa.	Uudistettujen ostopalvelu- ja yhteistyösopimusten sekä käytyjen hankintaneuvottelujen määrä.	Yksi neuvottelu 3.sektorin kanssa pakolaisten alkuvaiheen vastaanottojärjestelyistä .	Viisi eri aihealueen neuvottelua käynnistetty.	Kehittämissyhteistyö 3.sektorin kanssa jatkuu osana Joensuun seudun kotouttamistyön keskus -hanketta.
--	--	---	--	---

VETOVOIMA JA YHDESSÄ TEHDEN

Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021	Seuranta
Joensuu tunnetaan tiedolla johtamisesta sekä rohkeasta, eteenpäin katsovasta tulevaisuuden visiosta. Joensuussa tehdään innovatiivisella otteella vaikuttavaa kotouttamistyötä.	Joensuussa on selkeä, asiakaslähtöinen ja vaikuttava kotouttamisen toimintamalli, joka perustuu tarpeeseen ja saumattomaan, verkostomaiseen työskentelytapaan. Kohderyhmä osallistuu mahdollisuuksien mukaan palveluiden muotoiluun.	Uudistettu kotouttamisen toimintamalli otetaan käyttöön syksyllä 2018. Tuetaan kotoutujaa oman prosessinsa omistajana. Kaupunki on mahdollistaja, mutta jokainen vastaa itse oman kotoutumisprosessinsa eteenpäin viemisestä. Kaikille maahanmuuttajille tehdään alkukartoitus ja laaditaan kotoutumissuunnitelma, kun se on tarkoituksenmukaista.	Kotouttamisen toimintamalli on vakiintunut. Työmarkkinoiden ulkopuolella oleville kotoutujille, erityisesti kotivanhemmille ja eläkeläisille on kehitetty kotoutumista edistäviä palveluita. Perheet huomioidaan kokonaisuuksina ja mahdollisten, erityistä tukea tarvitsevien ryhmien tarpeisiin kiinnitetään erityistä huomiota.	Kotouttamistyön toimintamalli jalkautettu Joensuussa. Kaikille Joensuun maahanmuuttajapalveluiden asiakkuuteen tuleville tehdään alkukartoitus ja laaditaan kotoutumissuunnitelma, kun se on tarkoituksenmukaista. Työmarkkinoiden ulkopuolella oleville tarjolla kotoutumista edistäviä palveluita mm. kuntamentori, ryhmäohjausta ja non-stop suomenkielen opetusta. Perheen yhteisen kotoutumissuunnitelman kehitystyö alkaa 2021 vuoden aikana.

	<p>Varmistetaan, että kaupungin palveluissa on riittävästi kulttuurista osaamista kotoutumista tukeviin kohtaamisiin.</p> <p>Hyödynnetään sähköisiä työkaluja kotouttamispalveluissa.</p>	<p>Siltoja rakentamassa -hanke on tarjonnut koulutusta kaupungin työntekijöille ja muille toimijoille.</p> <p>Maire, maahanmuuttajien sähköinen asiakasrekisteri on koekäytössä. Siihen mm. kirjataan asiakkaiden tapaamiset, neuvonnat ja suunnitelmat, joiden perusteella tuotetaan mitattavaa tietoa palveluista. Järjestelmän kehittäminen, johon kuuluu vaikuttavuuden mittaaminen on käynnissä.</p> <p>Sampo on Joensuun kotouttamispalveluissa kehitettävänä oleva kotouttamistyöhön osallistuvien toimijoiden yhteinen tiedotuskanava ja materiaalien jakoväylä.</p>	<p>Kaupunki tarjoaa kattavasti henkilöstökoulutusta monikulttuurisuuteen liittyen.</p> <p>Mairen käyttö vakiintunut ja sen kehittäminen jatkuu valtakunnallisena.</p> <p>Sampo otetaan käyttöön 2019, käyttö on vakiintunut.</p>	<p>Maahanmuuttajapalveluiden valmiit koulutuspaketit: tulkkauspalvelut ja niiden käyttö; maahanmuutto, kotouttaminen ja maahanmuuttaja-asiakkaan kohtaaminen sekä kiintiöpakolaiset ja vastaanotto prosessi. Lisäksi tarjolla tarpeeseen räätälöityjä koulutuksia.</p> <p>Koulutuspalveluilla useampien vuosien ajan käytössä ollut ja ympäri Suomea käytetty Pakko lähteä, pakko pärjätä – työpajapaketti, jossa perehdytään maahanmuuttajalasten kokemuksiin uudessa maassa. Lisäksi käytössä Hyväpuhe-vihapuhe-koulutus eri toimijoille, laajempia koulutuksia järjestetty mm. Avi:n kautta (liitteet: koulutuskuvaukset)</p> <p>Mairen käyttö on vakiintunut maahanmuuttajapalveluissa. Valtakunnallista kiinnostusta Maireen useamman kunnan taholta mutta rahoitusta Maireen kehittämiseen ei ole löytynyt, joten ohjelma on edelleen vain kaupungin omassa käytössä. Raportointiin liittyvä osio kehitteillä. Asiakasrekisterin kehitys jatkuu seudullisen hankkeen kautta.</p> <p>Päätetty ettei Sampoa oteta käyttöön sillä ELY-keskus kehittänyt valtakunnallisen kotoutumisenukenu.fi sivuston samaan tarkoitukseen. Sovittu 2019 vuoden aikana yhdessä 3.sektorin kanssa sivuston alueellisesta käyttönotosta ja kokonaisuutta edistetään Joensuun seudun kotouttamistyön keskus -hankkeen kautta. AIE -sopimuskeskustelut käynnissä myös tienoo.fi -sivustoon liittyvään valtakunnalliseen hankkeeseen.</p>
--	---	--	--	--

<p>Kehitetään ketterää, vaikuttavaa yhteisöllistä vastaanottoa prosessia yhteistyössä erityisesti järjestökentän kanssa ja tuetaan 3. sektoria kotoutumista edistävien palvelujen kehittämisessä.</p>	<p>Pakolaisten alkuvaiheen kotouttamisessa siirretään painopistettä huomattavassa määrin viranomaistoiminnasta kolmannen sektorin yhteistyön ja omatoimisuuteen kannustamisen suuntaan. Järjestösektorille kehitetään kannustimia ja hyödynnetään työllisyyspalvelujen yhteistyötä.</p>	<p>Yhteisöllinen vastaanottokokeilu on aloitettu syksyllä 2017 ja jatkokehitys on käynnissä. Siihen kuuluu esimerkiksi uudentyypinen vapaaehtoistyö (kaupunki, Siun sote, kuntouttava työtoiminta ja 3.sektori).</p>	<p>Uudistettu malli toiminnassa; alkuvaiheen kotoutumisprosessi tehostunut vaikuttavammaksi.</p>	<p>Kehittäminen jatkuu osana Joensuun seudun kotouttamistyön keskus -hanketta.</p>
<p>Vahvistetaan verkostomaisen yhteistyön rakenteita monialaisesti. Tiivistetään kaupunkikonsernin yhteistyötä kotouttamispalveluissa.</p>	<p>Integroidaan kotouttamisasioiden suunnittelu ja seuranta nykyistä paremmin osaksi kaupungin normaalia johtamis- ja raportointikäytäntöä. Kotouttamispalveluiden yhteys erityisesti työllisyys-, nuoriso-, koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluihin on tärkeää.</p> <p>Joensuun seudun rasminvastaisen työryhmän sekä kaupungin ja 3. sektorin yhteistyöryhmän työtä jatketaan. Alkuvaiheen vastaanoton valmisteleva työryhmä jatkaa toimintaansa.</p> <p>Business Joensuu Oy ottaa aiempaa enemmän vastuuta yrityselämän ja koulutusorganisaatioiden kanssa tehtävästä Talent attraction -yhteistyöstä. Business Joensuun strategiassa on otettu</p>	<p>Kotouttamispalvelut hieman irrallaan, ei tunnetta konsernin sisällä.</p> <p>Eri ryhmät kokoontuvat 3–10 kertaa vuodessa.</p> <p>Yhtiö syntymässä.</p>	<p>Vakiintunut, toimiva toimintatapa, seuranta osana talousarvion normaalia seurantaa.</p> <p>Yhteistyö jatkuu ja kehittyy.</p> <p>Vakiintuneet toimintatavat.</p>	<p>Maahanmuuttajapalvelut siirretty kehityspalveluiden alle ja fyysisesti työllisyyspalveluiden kanssa samoihin toimitiloihin ja yhteistyö tiivistynyt. Nuoriso- ja koulutuspalvelut kehittäneet yhteisiä toimintoja. Viestinnän, Joensuun Kotien ja Joensuun Ellin kanssa yhteistyö jatkuu ja kehittyy.</p> <p>Joensuun kaupungin vs. kotouttamispäällikkö toimii rasminvastaisen työryhmän varapuheenjohtajana ja kaupungin edustajana Itä-Suomen Etnisten Suhteiden neuvottelukunnassa (ETNO). Ryhmät kokoontuvat vakituisesti.</p> <p>Yritysten kansainvälistymisen tukeminen ja kv-osaajien saaminen alueelle tärkeä osa toimintaa. Become Karelian!, Go global ja metallialan rekrypilotin -hankkeiden kautta kehitetään tuotteita ja palveluita vastaamaan yritysten ja kv-osaajien todellista tarvetta.</p>

	huomioon kv-osaajien houkuttelu ja kansainvälisen liiketoiminnan kasvattaminen.			
Joensuussa on nollatoleranssi rasismiin.	Järjestetään perehdytystä ja otetaan läpileikkaavana teemana osaksi täydennyskoulutusta syrjinnän- ja rasisminvastainen toiminta, jolla kaupunki työnantajana tukee työntekijöitään toimimaan systemaattisesti kohdatessaan rasismia tai syrjintää. Koulutuksella varmistetaan myös kaupungin viranomaisvastuu ja yhdenvertaisuusperiaatteen toteutuminen kaupungin palveluissa. Seurataan rasismiin ja syrjintään liittyviä tapauksia.	Toiminta suunnitteilla. Poliisi ja seudun toimijat seuraavat tilannetta, asiat käsitellään rasisminvastaisessa työryhmässä.	Perehdytys on osa normaalikäytäntöä. Henkilöstön tietoisuus on kasvanut. Käytäntöä jatketaan. Tarvittaessa kaupungin omaan organisaatioon liittyvät tapaukset selvitetään erikseen.	Henkilöstön yhdenvertaisuuskoulutus suunnitteilla. Kaupunki kartoitti henkilöstön kokemuksia tasa-arvon toteutumisesta ja mahdollisesta syrjinnän kokemuksista. Samalla kartoitettiin henkilöstön toiveita rasisminvastaisen koulutuksen järjestämisen tapoihin. Kyselyn pohjalta pilotoitiin syrjintään ja häirintään liittyvää verkkokoulutusta ja työpajaa syyskuussa 2020. Kokemusten pohjalta pilotoidaan rasisminvastaisen koulutuksen toteutus vastaavalla tavalla ja arvioidaan laajempi koko henkilöstöä koskevan koulutuksen järjestämisen tapoja. Vakituista täsmäkoulutusta tarjolla maahanmuuttajapalveluiden ja koulutuspalveluiden kautta. Toiminta jatkuu.
ELINVOIMA, TYÖLLISYYS JA YRITYSYSTÄVÄLLISYYS				
Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021	
Maahanmuuttajataustaisen kuntalaisten määrä Joensuussa kasvaa.	Tilastokeskuksen vuositilastot.	2344 henkilöä vuonna 2017.	150 henkilön kasvu/vuosi. 2944 henkilöä vuonna 2021.	2302 henkilöä vuonna 2018

<p>Tuetaan kansainvälisten osaajien sijoittumista Joensuuhun.</p>	<p>Annetaan tietoa sekä ennen varsinaista muuttoa että muuton jälkeen.</p> <p>Luodaan konsernina sijoittumispalvelu, joka toimii yritysten tukena kansainvälisen osaajan rekrytointi- ja muuttovaiheessa.</p> <p>Järjestetään jatkuvaa suomen kielen opetusta maahanmuuttajataustaisille kuntalaisille non stop -mallin mukaisesti.</p> <p>Rohkea viestintäsuunnitelma: uusi joensuulainen palkinto Joensuu-päivänä.</p>	<p>Jonkin verran tietoa eri nettisivuilla, vastataan satunnaisiin kyselyihin.</p> <p>Sijoittumispalvelu ei ole organisoitu systemaattisesti. Ei toimintaa.</p> <p>Palvelua ei ole</p> <p>Uusi joensuulainen -palkintoa ei ole.</p>	<p>Parannetut informaatioisällöt kaupungin nettisivuilla, säännöllistä englanninkielistä viestintää sekä viestintää selkosuomeksi.</p> <p>Konsernin sijoittumispalvelu vakiintunut.</p> <p>Toiminta alkaa 2019. Kaupungin järjestämä suomen kielen non stop -opetus vakiintunut kysynnän mukaiseksi.</p> <p>Uusi joensuulainen -palkinto vakiintunut.</p>	<p>Joensuun kaupungin verkkosivujen venäjänkielinen versio valmistui syyskuussa 2020. Valtakunnalliseen koronakriisiin liittyen monikielisen viestinnän suunnitteluja toteutusta on lisätty kaupunkiorganisaatiossa yhteistyössä maahanmuuttajapalveluiden, varhaiskasvatuksen, koulutuspalveluiden ja viestinnän välillä. Kaikki keskeinen kriisin hoitoon liittyvä viestintä toteutetaan viidellä kielellä. Uutena palveluna monikieliseen viestintään kehitettiin uutisfoorumi, jossa varhaiskasvatus, koulutuspalvelut, maahanmuuttopalvelut ja viestintä koostavat ajankohtaisia uutisia viidellä eri kielellä (englanti, venäjä, arabia, somalia ja kurdi). Uutisfoorumi löytyy maahanmuuttajapalveluiden verkkosivuilta sekä joensuu.fi-verkkosivujen englanninkielisillä sivuilla.</p> <p>Sijoittautumispalvelua kehitetään osana Become Karelian! -hanketta.</p> <p>Non-stop suomen kielen opetus konseptina on vakiintunut ja toteutetaan koulu puolen ja maahanmuuttajapalveluiden yhteistyönä. 2019 syksyllä kurssit pilotoitu ja opetusmateriaalit kehitetty. 2020 kevät kurssit peruttu koronatilanteen takia, 3 kesäkurssia joissa osallistujamäärät rajoitettuja (32 osallistujaa, yhteensä 135 asiakaskäyntiä). Syksyllä 2020 käynnissä kolme ryhmää.</p> <p>Uusi joensuulainen -palkinto suunnitteilla.</p>
---	--	--	---	---

<p>Edistetään maahanmuuttajien työllistymistä ja tasa-arvoa työmarkkinoilla</p>	<p>Maahanmuuttajataustaisten työttömien osuus työvoimasta on lähempänä kantaväestön osuutta kuin nykyisin. Tuetaan työllistymistä tarjoamalla oman alan työkokeilu- ja harjoittelupaikkoja erityisesti kotoutumiskoulutuksessa oleville ja alle 30-vuotiaalle maahanmuuttajille kaupungin eri yksiköistä. Tämä tukee verkostoitumista oman alan toimijoiden parissa sekä ammatillisen sanaston vahvistamista.</p>	<p>Tilastot maakuntatasolla. Ei seurata erikseen. Yksiköillä ei ole erityisesti maahanmuuttajataustaisille räätälöityä työkokeilu ym. paikkoja, joissa huomioitaisiin esim. puutteellinen suomenkielen taito tai työssä tarvittava ohjaus. Alle 30-vuotiaiden maahanmuuttajien koulutukseen ja työhön suuntaavia palveluita ei ole keskitetty, vaan ne tarjotaan useista eri paikoista. Kotouttamispalvelut tukevat nuoria kotoutumisprosessissa, joka edistää työllisyyttä.</p>	<p>Merkittävästi kohentunut. Kaupungin yksiköiden valmius vastaanottaa maahanmuuttajia on helpottunut mm. kehittyneen kielenopetuksen ja työpaikoilla tapahtuvan ohjauksen myötä. Työhön ja koulutukseen tukevat palvelut tarjotaan kaikille alle 30-vuotiaalle samasta paikasta (Ohjaamo). Kotouttamispalvelut tukevat nuoria kotoutumisprosessissa, joka edistää työllisyyttä.</p>	<p>Maahanmuuttajapalvelut siirtyi keväällä 2020 samoihin toimitiloihin monialaisten työllisyyspalveluiden kanssa. Luotsi ja maahanmuuttajapalvelut lähentänyt yhteistyötä. 2021 alkava kuntakokeilu mahdollistaa maahanmuuttajien työllisyysasioiden edistämisen uudella tavalla.</p>
<p>Maahanmuuttajataustaisen henkilöiden perustamien yritysten määrä kasvaa Joensuussa.</p>	<p>Ei ole ollut seurannassa, otetaan seurantaan elokuusta 2020 alkaen.</p>	<p>Yritysneuvontaa saatavilla noin 70 eri kielellä.</p>	<p>Maahanmuuttajataustaiset henkilöt ovat tietoisempia yrityksen perustamiseen liittyvistä käytännöistä ja yritysten määrä kasvaa.</p>	<p>Ei ole ollut seurannassa, otetaan seurantaan elokuusta 2020 alkaen.</p>
<p>Parannetaan kaupunkikonsernin työyhteisöjen valmiuksia vastaanottaa ulkomaalaistaustaisia harjoittelijoita ja työntekijöitä.</p>	<p>Järjestetään uudelle tulijalle tukea perehdyttämispakettien muodossa (esim. työntekijän oikeudet ja velvollisuudet, Joensuun kaupunki -esittely, toimintaohjeet syrjäntätilanteissa, toimenkuvan läpikäynti jne.). Tarvittaessa uudistetaan työnantajan toimintaohjeet työntekijän syrjäntätilanteessa.</p>	<p>Englannin kieliset perehdytyspaketit puuttuvat. Yhdenvertaisuussuunnitelma olemassa. Sisällytetty kaupungin perehdytysohjelmaan. Koulutuspaketit olemassa.</p>	<p>Koulutusmateriaalit olemassa ja käytössä englannin kielellä. Ajan tasalla oleva käytäntö. Koulutuspaketit osa vakiintunutta käytäntöä.</p>	<p>Kaupungin henkilöstöpalvelut kehittää osana kaupungin uuden työntekijän perehdytysprosessia. Yhtenä osiona esimiesten perehdyttämisen muistilistaa on työsuojelua koskevat säädökset, määräykset ja toimintaohjeet.</p> <p>Joensuun kaupunki toteutti maaliskuussa 2020 yhdenvertaisuus- ja rasminvastaisen kyselyn koko henkilöstölle, jossa kartoitettiin yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja syrjintään liittyviä kokemuksia, sekä rasminvastaisen koulutuksen järjestämisen tapoja. Suunnittelu etenee vuoden 2020 aikana.</p> <p>Maahanmuuttajapalveluiden valmiit koulutuspaketit: tulkkauspalvelut ja niiden käyttö; maahanmuutto,</p>

	Työpaikalla oleville ohjaajille järjestetään tukea ja tarvittaessa koulutusta maahanmuuttajien palveluista. Kotouttamispalvelut auttavat erityiskysymyksissä.			<p>kotouttaminen ja maahanmuuttaja-asiakkaan kohtaaminen sekä kiintiöpakolaiset ja vastaanotto prosessi. Lisäksi tarjolla tarpeeseen räätälöityjä koulutuksia.</p> <p>Koulutuspalveluilla useampien vuosien ajan käytössä ollut ja ympäri Suomea käytetty Pakko lähteä, pakko pärjätä – työpajapaketti, jossa perehdytään maahanmuuttajalasten kokemuksiin uudessa maassa. Lisäksi käytössä Hyväpuhe-vihapuhe-koulutus eri toimijoille, laajempia koulutuksia järjestetty mm. Avi:n kautta (liitteet: koulutuskuvaukset)</p>
--	---	--	--	--

HYVINVOINTI JA SIVISTYS

Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021	
Vahvistetaan maahanmuuttajataustaisen nuorten osallisuutta, ja ohjataan jalkautuvan työn kautta palveluihin.	Osana tavanomaista Ohjaamon ja etsivän nuorisotyön toimintaa tavoitetaan ja kontaktoidaan maahanmuuttajataustaisia nuoria ja saadaan ohjattua heitä harrastustoimintoihin tai muihin palveluihin	Kohderyhmän nuoria ei vielä kohdennetusti ole pyritty tavoittamaan.	Maahanmuuttajataustaisia nuoria toimii aktiivisesti eri harrasteryhmissä sekä nuoria on saatu ohjattua palveluihin.	<p>Nuorisotyö ja koulupuoli tekevät läheistä yhteistyötä. Maahanmuuttajanuorten osallisuutta harrasteryhmissä ja palveluissa ei ole erikseen tilastoitu. Toiminnassa kuitenkin säännöllisesti maahanmuuttaja taustaisia nuoria. Etsivässä työssä ei ole ollut maahanmuuttaja taustaisia nuoria ja työpajan puolella vain yksittäisiä.</p>

<p>Lasten ja nuorten suomen kielen kehityksen tukeminen varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.</p>	<p>Kettutestit eli kielitaidon arviointimenetelmät käytössä jokaisessa päiväkodissa. Riittävät S2-resurssit (suomi toisena kielenä) ja niiden kehittäminen kouluissa ja varhaiskasvatuksessa.</p>	<p>Kettutestit ovat osa vakiintunutta toimintaa, kehitystyö jatkuu myös valtakunnallisessa OPH:n verkostossa. S2-lastentarhanopettajia ei ole. S2-opetusta järjestetään kouluissa ja päiväkodeissa. Inklusiivinen valmistava esiopetustoimintaa tarpeen mukaan päiväkodeissa. Jokaisessa päiväkodissa on S2-vastaava. S2-vastaavat kokoontuvat säännöllisesti 2–4 kertaa toimintakaudessa. S2-asiantuntijavierailut sekä hyvien käytäntöjen monistaminen ja levittäminen on vielä organisoimatonta. Kehitystyö on lähtenyt käyntiin ja muun muassa Pedanettiin on tekeillä sivusto tähän liittyen ja lähitulevaisuudessa on tarkoitus sopia S2-vastaavien keskuudessa yhteisistä käytännöistä.</p>	<p>Toiminta jatkuu. Kielitaidon arviointiin kehitetään lisää välineitä suunnittelun ja toiminnan tueksi. Kieli- ja kulttuuriavustajat esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. S2-lastentarhanopettajia on alueella tarvetta vastaavasti. Uudistettu toimintatapa otettu käyttöön. S2-koulutuksia järjestetään paikallisia asiantuntijoita hyödyntäen.</p>	<p>Toiminta jatkuu.</p>
--	---	--	---	-------------------------

<p>Lasten ja nuorten kotoutumisen tukeminen. Järjestetään inklusiivista valmistavaa esiopetusta ja opetusta sekä tuetaan lähikouluperiaatteen toteutumista.</p>	<p>Niiden koulujen ja päiväkotien, joissa inklusiivista valmistavaa (esi)opetusta annetaan, lukumäärä.</p>	<p>Jokaisessa lähikoulussa on mahdollisuus inklusiiviseen valmistavaan opetukseen. Opetusta annetaan eri kouluissa. Resursseja jaetaan oppilasmäärän/tarpeen mukaan. Syksyllä 2018 inklusiivista valmistavaa opetusta järjestetään Kanervalan, Nepenmäen, Niittylahden, Karhunmäen, Lyseon peruskoulun, Utran ja Marjalan kouluissa. Erillisiä VALO-ryhmiä on Karsikossa ja Noljakassa. Viidessä päiväkodissa on tällä hetkellä inklusiivista esiopetusta. Tilanne vaihtelee tarpeen mukaan. Yhteistyö varhaiskasvatuksen, koulujen ja kotouttamispalvelujen välillä toimii. Perusopetukseen valmistava ryhmämuotoinen opetus (VALO-opetus) on keskitetty tiettyihin kouluihin tarpeen mukaan. Henkilöstöllä on yhteistyökokouksia ja koulutuksia osaamisen, kokemuksen ja tiedonvaihdon edistämiseksi.</p>	<p>Mahdollisuuksien mukaan S2-lapset jakautuvat päiväkotien/koulujen välillä. Hyviä käytäntöjä on jatkettu ja kehitetty kouluissa ja päiväkodeissa. Vakiintuneet toimintamallit ovat käytössä esiopetuksessa ja henkilöstön osaamista kehitetään.</p>	<p>Esiopetusikäisille järjestetty inklusiivista valmistavaa opetusta (1h/päivä) ympäri kaupunkia kaikissa päiväkodeissa, jonka esiopetusryhmissä kaksi tai useampia inklusiivista valmistavaa tarvitsevaa lasta. Inklusiivista valmistavaa järjestetty kaikille kieku -oppilaille tarvittaessa koulussa, lisäksi keskitettyä ryhmämuotoista valmistavaa opetusta annetaan kolmessa eri koulussa niille oppilaille, joiden tuen tarve vasta maahan tulon tai muun syyn takia suurempi. Henkilöstön koulutuksia ja ohjaamisia järjestetty runsaasti, etäopetuksen aikana kehitettiin paljon digitaalista materiaalia henkilöstön ja perheiden tueksi.</p>
<p>Lasten ja nuorten muun opetuksen ja oman äidinkielen tukeminen</p>	<p>Muun opetuksen tukeminen: eri oppiaineiden tuki</p>	<p>Muun opetuksen tukea annetaan suomeksi, venäjäksi ja arabiaksi</p>	<p>Jatkuu edelleen. Käytäntöä jatketaan.</p>	<p>S2- opetusta ja muun opetuksen tukea koulujen päätoimisten ja kiertävien S2 -opettajien kautta. Jokainen oppilas saa tarvitsemansa tuen lähikouluunsa, joissakin</p>

<p>esiopetuksessa ja koulussa.</p>	<p>suomeksi ja muilla mahdollisilla kielillä. Oman äidinkielen tai ylläpitokielen opetus järjestetty koko kaupungissa.</p>	<p>jatkuvasti ja muilla kielillä mahdollisuuksien/tarpeen mukaan arvioiden. Useita ryhmiä venäjän kielessä ja arabiassa, muissa kielissä yksittäisiä ryhmiä minimikoon täyttyessä. Venäjässä päätoiminen opettaja vakituisena.</p>		<p>kouluissa tukea suurempien kieku- oppilasmäärien takia runsaammin. Oan äidinkielen opetusta annettu useissa kouluissa useissa eri taito- ja ikätasoryhmissä (arabia, venäjä) sekä pienemmissä kieliryhmissä koulujen yhteisenä (englanti, bengali, espanja, italia, saksa). Etäopetuksen aikana myös oman äidinkielen opetus jatkui pääkielissä (venäjä, arabia) video-opetuksena.</p>
<p>Perusopetuksiän ylittäneiden opiskelumahdollisuuksia tuetaan.</p>	<p>Aikuisten perusopetusta järjestetään, samoin lukioon valmistavaa opetusta (LUVA) yhteisryhmänä perusopetuksen lisäopetuksen (kymppi) kanssa. Luku- ja kirjoitustaidottomien opetusta (LUKI) järjestetään.</p>	<p>Aikuisten perusopetuksessa on kolme ryhmää (eri tasot), kymppi-LUVA:ssa on yksi yhteinen ryhmä. LUKI-ryhmä toimii vapaan sivistystyön järjestämänä, kiinteässä yhteistyössä koulutuspalvelujen muiden toimijoiden kanssa.</p>	<p>Perusopetuksiän ylittäneiden opetusta järjestetään edelleen ja toimintaa kehitetään kokemuksen perusteella. Toiminta jatkuu.</p>	<p>Aikuisten perusopetuksessa ollut kolme tasoryhmää, lisäksi kevääksi 2020 perustettiin lisäryhmä nollatasolle aikuisten maahanmuuttajien ja erityisesti nuorien, kouluttamattomien maahanmuuttajamäärien kasvettua syksyn 2019 aikana. Etäopetuksen aikana monella aikuisten perusopetuksen opiskelijalla oli haasteita itsenäisessä ja digitaalisissa oppimisympäristöissä toteutetun opetuksen parissa. Erityisesti nollaryhmä oli valmistautumaton tilanteeseen keväällä lähes heti opiskelujen alettua. Tilannetta koetettiin parantaa kesän digitaito-opetuksen kautta.</p>
<p>Varmistetaan lasten koulupolku sekä tarpeenmukaiset palvelut kansainvälisille perheille.</p>	<p>Englanninkielinen koulupolku toimii Joensuussa.</p>	<p>Joensuussa toimii yksityinen englanninkielinen päiväkot. Englannin kieleen painottunut peruskoulu toimii myös kansainvälisten perheiden lasten koulupaikkana. Inklusiivinen valmistava opetus lähikoulussa tai jakso valmistavassa opetuksessa järjestetään suomen oppimisen tukemiseksi. Kaikkia oppiaineita ei opeteta englanniksi.</p>	<p>Toiminta jatkuu. Peruskoulua kehitetään englanninkielisen koulun suuntaan, ja tulevissa rekrytoinneissa painotetaan natiiviosaamista. Toiminta jatkuu.</p>	<p>Valmistava opetus eri muodoissaan, S2 -opetus, muun opetuksen tuki ja oman äidinkielen opetus sekä perheiden kotoutumisen tukeminen Perhekoulu- mallin avulla on Joensuussa erinomaisella tasolla jopa valtakunnallisesti suhteutettuna. Jokainen uusi, kouluikäisten lasten perhe perehdytetään ja tuen tarve kartoitetaan yksilöllisesti.</p> <p>Kansainvälisten, lyhyen aikaa Suomessa asuvien perheiden lasten englanninkielinen koulupolku ei toteudu Joensuussa tällä hetkellä muutoin kuin englantia painottavana koulupolkuna Kanervalassa ja Lyseon peruskoulussa. Alakoulussa on enemmän englanniksi opetuksen mahdollisuuksia vuosiluokilla 5.-6, mutta yläkoulussa opetus on pääsääntöisesti suomeksi. Kansainvälisten perheiden määrä on vähäistä ja yhteistyö esimerkiksi yliopiston koulun kanssa olisi suotavaa tulevaisuudessa tällaisten lyhyen aikaa Suomessa oleskelevien perheiden osalta.</p>

		Joensuussa toimii englanninkielinen IB-lukio.		
Kodin ja koulun yhteistyötä tuetaan monikielisten perheiden kohdalla.	Perhekoulu on maahanmuuttajaperheille yhteistä vapaa-ajan toimintaa, joka tukee koulun ja kodin yhteistyötä sekä kotoutumista. Perhekoulussa perheet saavat toisiltaan vertaistukea sekä ohjausta eri alojen asiantuntijoilta.	Perhekoulu toimii lukuvuosittain useammassa viiden kerran jaksossa kerran viikossa. Mukana voi olla juuri Suomeen muuttaneiden lisäksi suomalaisia perheitä ja jo pidemmän aikaan Suomessa asuneita. Mukana on useita ja useampaa kieltä puhuvia ohjaajia, jotka ohjaavat sekä perheiden yhteistä toimintaa että lasten omaa ohjelmaa. Vanhempien omissa osuuksissa käytetään eri alojen asiantuntijoita.	Perhekoulu jatkuu ja toimintaa kehitetään vuosittain saadun kokemuksen perusteella. Yhteistyötä lisätään eri toimialojen kesken.	Valmistavan opetuksen kaikille perheille tarjotaan kotoutumisen tukea Perhekoulussa. Perheet ovat osallistuneet toimintaan aktiivisesti. Perhekoulua on kiiteltu myös Opetushallituksen ja eri kuntien taholta ja mallia on siirretty mm. Kuopioon. Etäopetuksen aikana myös Perhekoulun toiminta jatkui etänä videoyhteyksin sekä lähetettävien videoiden kautta https://www.youtube.com/channel/UCjPq9nXEJsTKilzoOQCdIXA Mahdollisuuksien matkalaukut- YouTube
Hyvinvointipalveluissa on järjestetty riittävä koordinaatio kieli-, kulttuuri- (KIEKU) ja kotouttamisasioissa. Lisäksi haetaan ulkopuolista rahoitusta kehittämiseen.	Koordinaattori resursoitu, ja tarvittavat yhteistyöryhmät toimivat.	Opettajat kokoontuvat KIEKU-tiimissä kuukausittain ja saavat koulutusta ja perehdytystä monikielisten lasten opetukseen. Monikielisten koulujen rehtoritiimissä suunnitellaan opetusjärjestelyjä. Kieli- ja kulttuuriryhmien	Toimintaa jatketaan ja kehitetään edelleen. Ulkopuolista rahoitusta saatu kehittämiseen.	Kieku – tiimi toiminut aktiivisesti myös etäaikana Teams-kokouksien kautta. Malliskuun loppuun suunniteltu hankeen koulutus siirtyi pandemian takia tulevaisuuteen. Rehtorien kieku -tiimi kokoontuu muutaman kerran vuodessa kieku -koordinaattorin johdolla. Opetushallituksen sivustojen lisäksi runsaasti tuotettua materiaalia esillä mm. blogin ja Youtube – kanavan kautta: https://www.youtube.com/channel/UCjPq9nXEJsTKilzoOQCdIXA Mahdollisuuksien matkalaukut - YouTube sekä http://mahdollisuuksienmatkalaukut.blogspot.com/

		koordinaattori on olemassa. Opetushallituksen edu.fi-sivustolla osiossa Hyvinvointi koulussa - Yhteisöllisyys ja kulttuurinen moninaisuus on materiaaleja, jotka on kehitetty mm. Joensuun Mahdollisuuksien matkalaukku - hankkeessa.		
Huomioidaan ja kunnioitetaan kuntalaisten yhdenvertaista mahdollisuutta osallistua liikuntapalveluihin.	Edistetään kotoutumista liikunnan avulla ja tuetaan yhdistysten mahdollisuutta järjestää kulttuurisesti esteetöntä liikuntaa hanketoiminnan kautta.	Tahtotila hakea AVI:n Maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla -hankerahoitusta käytännön toimintamallin rakentamiseen ja toteutukseen yhteistyössä seudun toimijoiden kanssa. Tämänhetkinen viestintä on pääasiassa suomenkielistä ja on tunnistettu tarve lisätä viestintää eri kielillä liikuntapalveluista.	Käytännön toimintamalli on luotu ja vakiintunut. Kaupungin liikuntatoimen viestintä vähintään suomen ja englannin kielellä. Esitteet/nettisivut englanninkielisinä, perustetaan ”Sports Services tai JoeSport” - sometili.	Liikuntapalvelut toteutti Naisten vuoro -hankkeen (2019-20) maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla - hankerahoituksella. Hankkeessa järjestettiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa naisille suunnattua matalan kynnyksen liikuntatoimintaa sekä kehitettiin liikuntaan liittyvää viestintää ja sen saatavuutta. Hankkeen aikana tuotettiin useita, mm. maksuttomista liikuntapaikoista sekä ulkoilureiteistä kertovia selkokielistä esitteitä, jotka käännettiin myös englanniksi, venäjäksi sekä arabiaksi. Sähköisenä esitteet löytyvät osoitteesta www.joensuu.fi/sports . Hankkeen aikana aloitettiin myös maahanmuuttajapalvelujen kanssa yhteisen ”viestinnän vuosikellon” laatiminen. Kevään 2020 koronatilanne keskeytti ko. yhteistyön suunnittelun. Sosiaalisen median sisältöjen eri kielellä tuottaminen ei ole näillä resursseilla mahdollista.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖ ja KONSERNI

Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021	
Tuetaan kotouttamista mahdollistamalla maahanmuuttajataustaisen väestön asumista eri puolilla Joensuuta. Maankäytön suunnittelun avulla tuetaan kaupunginosien monimuotoista rakentamista ja	Maahanmuuttajataustaisen väestön alueellinen levinneisyys; S2-lasten määrät kouluissa ja päiväkodeissa.	Ei ole systemaattista. Ajoittaisia analyysyjä tehty.	Huomioitu muun muassa MATO20-suunnittelussa ja Joensuun kotien asukasvalinnoissa.	Tilannekatsaus tehty osana Janna Puumalaisen raporttia alueen KV-tilanteesta, tilanne hyvä.

mahdollisuuksia eri asumismuotojen sijoittumiselle tasaisesti eri puolille kaupunkia. Lisäksi tonttitarjonta mahdollistaa hallintamuodoiltaan ja rakennustyypeiltään monipuolista rakentamista.				
---	--	--	--	--

Kuntalaiset

Linjaus	Indikaattori tai toimenpide	Nykytila	Tavoitetila 2021	
Strategia: Erilaiset ihmiset ovat vahvuutemme. Joensuu on yhdenvertainen ja ylpeä kuntalaistensa monimuotoisuudesta. Innostetaan kuntalaisia yhteisöllisiin tapahtumiin ja arkisiin kohtaamisiin.	Viestitään ja tehdään eri keinoin näkyväksi myönteisiä tarinoita ja onnistumisia. Osallistutaan näkyvästi rasisminvastaiseen viikkoon.	Joensuu on ottanut tarvittaessa aktiivisesti kantaa rasismin torjumiseksi.	Käytäntöä jatketaan ja uusia myönteisiä toimintatapoja on otettu käyttöön.	Kaupungin rasisminvastaista työtä kehitetään yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Yhteenveto: Joensuun kaupungin kotouttamisohjelma on edistynyt hyvin. Kotouttamisohjelman luomisen jälkeen toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi odotetusta, sillä maakuntauudistusta ei tullut ja koronatilanne aiheuttaa operatiivisia haasteita eri palveluissa. Kaupungin kotouttamistyön toimintamalli on jalkautettu ja sen kehitys jatkuu arjen työn, Become Karelian! -hankkeen ja Joensuun seudun kotouttamistyön keskus -hankkeen kautta. Jatkuva suomen kielen opetus jokaiselle sitä tarvitsevalle kuntalaiselle on vakiintunut osa kaupungin kotoutumista edistäviä palveluita. Työllisyys- ja kotouttamispalveluiden yhteistyö tulee tiivistymään entisestään 2021 alkavan kuntakokeilun kautta.